

La mort d'Enrique Miret Magdalena, a 95 anys, deixa un buit entre els defensors del concili Vaticà II. Aquest teòleg seglar es va fer conèixer, sobretot, a través de la revista 'Triunfo' i per la seva crítica contra la jerarquia catòlica.

Un teòleg proper a la vida real

EFE

Enrique Miret Magdalena, durant la presentació de les seves memòries, a Madrid, l'any 2000.

“**E**l catolicisme espanyol ha perdut una de les veus més autoritzades.” Aquesta és la primera valoració que fa Juan José Tamayo, secretari general de l'Associació de Teòlegs i Teòlogues Joan XXIII, arran de la mort d'Enrique Miret Magdalena, que fou un gran amic seu i president d'aquesta entitat. Miret, autor de nombrosos llibres i centenars d'articles de premsa, es va morir a Madrid dilluns de la setmana passada, a l'edat de 95 anys, després d'una llarga malaltia. Havia nascut l'any 1914 a Saragossa, tot i que la major part de la carrera professional la va exercir a la capital espanyola. Juan José Tamayo destaca també com una de les principals aportacions de Miret Magdalena el fet de defensar un cristianisme renovador, fins i tot durant el franquisme. “Va criticar el nacionalcatolicisme i es va enfrontar amb les autoritats polítiques i religioses de l'època, que fins i tot el van voler silenciar. En aquest sentit, es va avançar deu anys a les reformes proposades pel concili Vaticà II”, explica Tamayo.

Durant els anys 60, Miret Magdalena va fer públiques les seves propostes renovadores per mitjà de llibres, però sobretot a les pàgines de la revista *Triunfo*, una publicació que es va convertir en tot un símbol de la resistència intel·lectual contra el franquisme, on escrivien molts dels periodistes d'esquerres que van sorgir en aquella època, com, per exemple, Eduardo Haro Tecglen, Manuel Vázquez Montalban o Luís Carandell. Alhora, Enrique Miret va publicar llibres que han causat un gran impacte entre els teòlegs, amb títols tan explícits com ara *La revolución de lo religioso*, *Por una nueva educación religioso-moral* o bé *¿Religión sí, religión no?*

Això a banda, Enrique Miret Magdalena va presidir l'Associació de Teòlegs i Teòlogues Joan XXIII, una organització creada l'any 1980, en un moment en què, segons els responsables d'aquesta entitat, “ja es començaven a percebre els primers símptomes d'involució en l'Església Catòlica i alguns teòlegs i teòlogues tenien dificultats per a exercir la seva tasca en un clima de llibertat i, fins i tot, havien estat apartats de la docència teològica”. Aquesta associació, de fet, va néixer amb el desig de promoure el desenvolupament de la teologia a través de la investigació i la

divulgació, amb l'esperit de llibertat, diàleg i compromís iniciat pel concili Vaticà II. “El doble horitzó en què es mou l'associació des del seu naixement és la teologia de l'alliberament i la teologia política europea, en un clima de diàleg ric i d'interpel·lació mútua”, assenyalen els membres d'aquesta entitat.

Crítica a la jerarquia. Per tot això, Miret Magdalena va adreçar les crítiques vers la jerarquia catòlica, però també cap a la classe política. Segons Juan José Tamayo, “Miret va viure i va practicar un catolicisme crític amb el poder, tant el polític com el religiós. En aquest sentit, criticava a les autoritats polítiques que s'oblidessin que només són mitjancers al servei dels fins humanitaris, i a les eclesiàstiques els retreia l'abús en les seves funcions, com també que actuessin com un poder absolut, suplantant fins i tot Déu”, explica Tamayo.

Fou crític tant amb les autoritats religioses com amb les polítiques

La posició crítica de Miret Magdalena vers les autoritats religioses i polítiques no va passar desapercebuda entre el moviment de renovació cristiana català. Arcadi Oliveres, president de l'entitat cristiana Justícia i Pau, opina que Miret Magdalena ha estat tot un referent per als partidaris del concili Vaticà II. “Miret es declarava conciliar i admirador de Joan XXIII, sobretot per l'actitud d'aquest papa de baixar del pedestal i posar-se més al costat de la gent, de renovació. Això era important en la foscor que va significar el franquisme. Era una persona molt polifacètica i un gran representant de l'esperit conciliar”, opina Oliveres. De fet, Miret Magdalena era químic de formació i havia exercit professionalment en terrenys diversos: com a catedràtic d'ètica i president de la patronal de petites i mitjanes empreses d'Espanya. Fins i tot, va ocupar un càrrec, el de director general de Protecció dels Menors, al

Ministeri de Justícia, durant el primer govern de Felipe González.

Sobre la influència que les idees de Miret Magdalena van tenir a Catalunya, Arcadi Oliveres explica que, tot i no ser determinant, ha estat un personatge influent, tant en l'àmbit eclesial com en el laic. “La gent el llegia i el seguia, des del monestir de Montserrat fins a Alfons Comín, per posar dos exemples. La revista *Triunfo*, on Miret escrivia, era un dels nostres referents, tot i que era envoltada d'un cert esnobisme, perquè a la universitat semblava que si la portaves sota el braç eres més progressista. Sigui com vulgui, el fet que Miret hagués estat químic i hagués presidit la patronal de la petita i mitjana empresa va fer que estigués molt vinculat amb la vida real”, diu Oliveres.

Aquesta relació amb la vida real i amb els problemes que afecten la gent va fer que Miret Magdalena es mostrés molt crític amb la deriva conservadora de la jerarquia catòlica actual. Oliveres, que va conèixer Miret Magdalena arran de la participació en els congressos de teologia que organitzava l'Associació Joan XXIII, opina que, tot i les crítiques a la jerarquia, Miret Magdalena era un personatge molt respectat. “Les autoritats eclesiàstiques han fet mèrits per rebre crítiques de persones com Miret Magdalena, perquè han abandonat l'esperit conciliar, s'han fet més conservadores i s'han identificat fins i tot amb el PP. L'Església és molt allunyada dels criteris de Miret, però també molts altres membres de la teologia de l'alliberament han acabat barallats amb la jerarquia dels seus respectius països. Fins i tot alguns professors, que han hagut de deixar l'ensenyament en centres de l'Església i passar-se als laics”, explica Oliveres.

En definitiva, per a Juan José Tamayo, secretari general de l'Associació de Teòlegs i Teòlogues Joan XXIII, Enrique Miret Magdalena va ser un intel·lectual compromès amb la llibertat, defensant els drets humans durant el franquisme i els dels joves i els marginats després de la dictadura. “Va optar per defensar els més pobres, que és el principi ètic fonamental de la teologia de l'alliberament”, diu Tamayo.

Xevi Camprubí